

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет інформаційних технологій та управління
Кафедра фінансів та економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 14 » 01 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

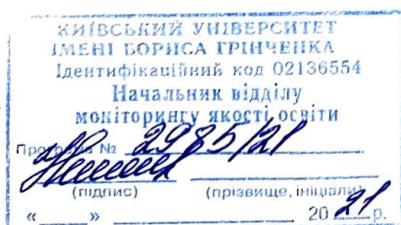
ЕКОНОМІКС ІІ

для студентів

спеціальності 051 Економіка

освітнього рівня перший (бакалаврський)

освітньої програми 051.00.01 Економіка міста. Урбаністика

Київ – 2021

Розробники:

Жукова Юлія Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Жукова Юлія Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фінансів та економіки

Протокол від 13 січня 2021 р. № 1.

Завідувач кафедри О.О. Сосновська

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 051.00.01 Економіка міста. Урбаністика

13.01. 2021 р.

Керівник освітньої програми Ю.М. Жукова

Робочу програму перевірено

    .   . 20   р.

Заступник директора/декана І.Ю. Мельник

Пролонговано:

на 20   /20   н.р.   (   ), «   » 20   р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20   /20   н.р.   (   ), «   » 20   р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20   /20   н.р.   (   ), «   » 20   р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20   /20   н.р.   (   ), «   » 20   р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3/90	
Курс	1	
Семестр	2	
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, в тому числі:	90	
Аудиторні	42	
Модульний контроль	6	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	12	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Економікс» – суспільна, економічна наука про використання обмежених економічних ресурсів або управління ними для максимального задоволення необмежених матеріальних потреб людей та суспільства загалом. Стрижень Економікс – проблема оптимальності, ефективності, результативності виробництва, розподілу, обміну та споживання, пошук шляхів збільшення внеску кожного індивіда або економічного суб'єкта в результативність суспільного виробництва, зближення економічних інтересів для прискорення економічного прогресу. Економікс складається з мікро- та макроекономічного аналізу, що зумовило логіку викладання курсів: «Економікс I – Мікроекономіка», «Економікс II – Макроекономіка».

«Економікс II - Макроекономіка» є обов'язковою дисципліною, яка забезпечує формування фахових компетентностей бакалавра з економіки. Вивчення макроекономіки – необхідна умова оволодіння знаннями, набуття навиків аналізу закономірностей розвитку економіки країни як єдиного цілого. Вона вивчає такі життєво важливі для кожної людини проблеми як: циклічність економічного розвитку, безробіття, інфляцію, вплив на дані кардинальні процеси поведінки домогосподарств та підприємницьких структур, інвестиційної, грошово-кредитної, податково-бюджетної та зовнішньо-економічної політики уряду, стану державного бюджету, торговельного та платіжного балансів, валютного курсу.

Вивчення макроекономіки допомагає виробити системне економічне мислення, розвинути аналітичні здібності та правильно оцінювати здійснювані урядом заходи по трансформації командно-адміністративної економіки в ринкову, краще орієнтуватися в бурхливому, багатоплановому і суперечливому потоці

економічного життя суспільства, точніше прогнозувати результати сьогоднішніх власних рішень.

Мета дисципліни: формування системи знань про механізми функціонування національної економіки на підставі сучасних макроекономічних теорій, обґрунтованих світовою теорією і практикою.

Завдання дисципліни полягають у вивченні теорії макроекономічної науки, розкритті її об'єкта, предмета і методу, висвітленні основних макроекономічних показників та індикаторів макроекономічного розвитку, побудові базових моделей рівноваги, виявленні механізму взаємодії складових макроекономічної політики.

В результаті вивчення курсу студент повинен **знати:**

- термінологію та основні засоби макроекономічного аналізу;
- основні макроекономічні показники та моделі;
- складові макроекономічної політики: кредитно-грошової, бюджетно-податкової, соціальної, зовнішньоекономічної.

Опанувавши теоретичний курс студент повинен **вміти:**

- визначати і оцінювати основні тенденції розвитку економіки на основі аналізу макроекономічних показників;
- визначати цілі і наслідки макроекономічної політики держави;
- визначати вплив різних факторів на вибір макроекономічної політики та на величину макроекономічних показників.

Відповідність дисципліни Економікс ІІ (ОДФ.02) **компетентностям** (освітня програма 051.00.01 Економіка міста. Урбаністика):

Фахові:

ФК1 - Здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- та макrorівні;

ФК3 - Розуміння основних особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки;

ФК5 - Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

Програмні результати навчання:

ПРН-3-1 Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН-3-2 Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН-У-1 Демонструвати стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем.

ПРН-У-12 Виконувати дослідження за встановленим замовленням.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	МК	
Змістовий модуль I. ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА ТА ЇЇ СКЛАДОВІ							
Тема 1. Предмет і методи макроекономіки	5	2	2				1
Тема 2. Основні показники системи національних рахунків	5	2		2			1
Тема 3. Базова макроекономічна модель «сукупний попит – сукупна пропозиція»	5	2	2				1
Тема 4. Макроекономічна нестабільність	5	2		2			1
Модульний контроль	2					2	
Разом	22	8	4	4		2	4
Змістовий модуль II. ВНУТРІШНЯ МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА							
Тема 5. Класична та кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги.	8	4	2				2
Тема 6. Бюджетно-податкова політика.	5	2	2				1
Тема 7. Грошовий ринок та монетарна політика.	5	2		2			1
Модульний контроль	2					2	
Разом	20	8	4	2		2	4
Змістовий модуль III. ЗОВНІШНЯ МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА							
Тема 8. Суть та тенденції розвитку світового господарства. Міжнародна торгівля	5	2	2				1
Тема 9. Валютний ринок та обмінний курс валют. Платіжний баланс	6	2		2			2
Тема 10. Економічне зростання	5	2		2			1
Модульний контроль	2					2	
Разом	18	6	2	4		2	4
Підготовка та проходження контрольних заходів - екзамен	30	30					
Усього	90	22	10	10		6	12

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА ТА ЇЇ СКЛАДОВІ

Тема 1. Предмет і методи макроекономіки

Місце макроекономіки в системі економічних наук. Особливості макроекономічного аналізу економіки, його зв'язок та особливості порівняно з мікроекономікою.

Економічна система як об'єкт макроекономіки: поняття економічної системи. Традиційна, командно-адміністративна, ринкова та змішана економічна система. Поняття перехідної економіки.

Використання ресурсів економічної системи. Кругообіг ресурсів економічної системи, перетворення витрат у доходи. Модель круговороту ресурсів і продуктів економічної системи.

Поняття агрегованих складових та їх роль у економічній системі. Домашні господарства, приватний (підприємницький) сектор, держава та закордон – головні суб'єкти економічної системи. Агреговані макроринки.

Предмет макроекономіки.

Методи макроекономіки. Моделювання як головний метод макроекономічних досліджень. Функціональні залежності та балансові макромоделі. Функції макроекономіки.

Економічні течії макроекономіки: класична політекономія, кейнсіанство, монетаризм, економіка пропозиції, теорія раціональних очікувань, інституціоналізм.

Тема 2. Основні показники системи національних рахунків

Поняття та принципи побудови системи національних рахунків (СНР). Валовий національний продукт (ВНП) – основний показник СНР. Особливості обчислення ВНП: поняття кінцевого та проміжного споживання, вимір у поточних цінах за рік, національна приналежність виробників.

Методи обчислення ВНП: обчислення ВНП за доходами та за витратами.

Поняття номінального і реального ВНП. Індекс цін споживчих товарів, індекс цін інвестиційних товарів, індекс цін промислових товарів. Дефлятор ВНП. Аналіз динаміки реального ВНП.

Показники, що розраховуються на основі ВНП. Валовий внутрішній продукт (ВВП). Відмінність між ВНП та ВВП, економічні наслідки значної розбіжності між ВНП та ВВП. Чистий національний продукт (ЧНП), національний доход (НД), особистий доход (ОД), використовуваний доход (ВД).

ВНП та економічний добробут: ВНП на душу населення. Недоліки ВНП як показника розвитку економіки: нерівномірність розподілу ВНП, екологічні проблеми, якість продукції. Міжнародні групування країн за рівнем ВНП на душу населення, галузевою структурою (первинні, вторинні, третинні галузі) та ін співставлення. Індекс розвитку людини.

Тема 3. Базова макроекономічна модель “сукупний попит - сукупна пропозиція”

Сукупний попит: суть та складові. Крива сукупного попиту. Рівень цін як головний фактор сукупного попиту. Нецінові фактори сукупного попиту та особливості їх впливу.

Суть сукупної пропозиції. Горизонтальний (кейнсіанський), проміжний та вертикальний (класичний) відрізки кривої сукупної пропозиції. Цінові та нецінові фактори сукупної пропозиції.

Макроекономічна рівновага в моделі “сукупний попит - сукупна пропозиція”. Рівноважний рівень цін та рівноважний ВВП. Рівновага на класичному, проміжному та кейнсіанському відрізках кривої сукупної пропозиції. Наслідки та задачі макроекономічного регулювання в кожному з цих випадків.

Ефект храповика.

Тема 4. Макроекономічна нестабільність

Циклічність як закономірність розвитку економіки. Суть економічного циклу та його фазова структура. Динаміка обсягів виробництва, цін, зайнятості та процентної ставки у періоди піку, спаду, депресії та поживлення. Види економічних циклів. Антициклічне регулювання економіки. Нециклічні коливання: сезонні коливання, структурні та системні кризи.

Поняття безробіття. Фрикційне, структурне, сезонне та циклічне безробіття. Приховане безробіття. Поняття робочої сили, визначення рівня безробіття. Природний рівень безробіття.

Соціально-економічні наслідки безробіття. Потенційний рівень ВВП. Відставання ВВП та закон Оукена.

Інфляція як форма прояву і причина макроекономічної нестабільності. Вимірювання інфляції. Помірна (повзуча), галопуюча та гіперінфляція.

Надлишкова емісія, структурні диспропорції економіки та спад виробництва - основні причини інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат. Стагфляція. Взаємозв'язок інфляції та безробіття, крива Філіпса. Економічні наслідки інфляції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ВНУТРІШНЯ МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА

Тема 5. Класична та кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги.

Вади ринку та необхідні сит державного регулювання економіки. Цілі та функції державного регулювання.

Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції і повна зайнятість ресурсів: класична модель макроекономічної рівноваги та повної зайнятості ресурсів; кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги та повної зайнятості ресурсів.

Споживання у системі відтворення суспільного продукту. Види споживчих товарів та вплив зміни попиту на них на забезпечення сталого функціонування економічної системи. Функція споживання неокласиків, функція споживання Кейнса. Середня та гранична схильність до споживання.

Сутність заощаджень та їх чинники, функція заощаджень, середня та гранична схильність до заощаджень, аналіз взаємозв'язку заощаджень і доходу.

Інвестиції в моделі макроекономічної рівноваги: сутність та типи інвестицій; автономні та похідні (індуційовані) інвестиції; неокласична та кейнсіанська функція інвестицій; рівновага на фінансових ринках та рівноважна процентна ставка; причини не співпадання обсягів заощаджень та інвестицій.

Фактичні і планові інвестиції. “Кейнсіанський хрест”. Механізм досягнення рівноважного обсягу виробництва, мультиплікатор автономних витрат; податковий мультиплікатор, рецесійний та інфляційний розриви.

Валові і чисті інвестиції. Амортизаційна політика.

Тема 6. Бюджетно-податкова політика

Сутність та короткострокові і довгострокові цілі бюджетно-податкової політики. Стимулююча бюджетно-податкова політика (фіскальна експансія), стримуюча бюджетно-податкова політика (фіскальна рестрикція). Сутність бюджету.

Державні видатки як інструмент державного регулювання макроекономічних процесів. Основні напрями державних видатків. Мультиплікатор державних закупівель.

Податки як інструмент державного регулювання макроекономічних процесів: сутність, функції та види податків. Принципи оподаткування. Податкова ставка. Критична межа оподаткування. Крива Лаффера. Механізм впливу податків на макроекономічні процеси. Податковий мультиплікатор.

Дискреційна і недискреційна фіскальна політика.

Механізм впливу автоматичних вбудованих стабілізаторів на стан державного бюджету.

Бюджетні дефіцити та надлишки, структурний та циклічний дефіцити державного бюджету.

Вплив монетарного і немонетарного способів фінансування дефіциту державного бюджету на макроекономічні процеси.

Тема 7. Грошовий ринок та монетарна політика.

Сутність грошей. Функції та властивості грошей. Грошові агрегати, грошова база та грошова маса.

Попит на гроші: класична теорія попиту на гроші; кейнсіанська теорія попиту на гроші; попит на гроші і процентна ставка.

Пропозиція грошей. Банківська система та її функції. Створення грошей системою комерційних банків. Грошовий мультиплікатор.

Грошовий ринок та механізм встановлення рівноваги на грошовому ринку.

Монетарна політика: цілі та види монетарної політики, інструменти монетарної політики.

Взаємозв'язок монетарної та фіскальної політики.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

ЗОВНІШНЯ МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА

Тема 8. Суть та тенденції розвитку світового господарства. Міжнародна торгівля

Національна економіка як складова світової. Міжнародний поділ праці - фактор розвитку національної економіки. Тенденції розвитку світового господарства. Сутність та наслідки глобалізації.

Форми світових економічних відносин. Міжнародні потоки товарів, робочої сили і капіталу. Показники, що їх характеризують.

Теорії міжнародної торгівлі: теорія абсолютних переваг А. Сміта; теорія порівняльних переваг Д.Рікардо; теорія Хекшера-Оліна; теорія Портера.

Сутність та цілі торговельної політики. Види торговельної політики: сутність та роль політики вільної торгівлі; сутність протекціоністської торговельної політики, її інструменти та ефекти; сутність експансіоністської торговельної політики, її інструменти та ефекти.

Тема 9. Валютний ринок та обмінний курс валют. Платіжний баланс

Валютний ринок та його види.

Номінальний валютний курс. Валютні курси й котировка. Режими валютного курсу і валютна політика. Ефективний (багатосторонній) валютний курс. Фактори, що визначають динаміку валютного курсу.

Реальний і номінальний валютний курс.

Еволюція світової валютної системи. Система золотого стандарту. Паризька валютна система. Генуезька валютна система. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Європейська валютна система.

Поняття та структура платіжного балансу.

Рахунки платіжного балансу та їх взаємозв'язок.

Платіжний баланс і рівновага у відкритій економіці. Нерівновага платіжного балансу.

Вплив економічної політики на платіжний баланс: інвестиції та заощадження відкритої економіки; стимулююча бюджетно-податкова політика; вплив світової процентної ставки; незалежні від процентної ставки зміни в інвестиціях.

Тема 10. Економічне зростання

Поняття і типи економічного зростання: інтенсивний, екстенсивний, змішаний. Показники економічного зростання. Фактори економічного зростання: чинники попиту, пропозиції, розподілу.

Концепції економічного зростання: концепція нульового економічного зростання, концепція сталого економічного розвитку, концепція ноосферного розвитку, концепція інноваційного зростання.

Моделі економічного зростання: класичні моделі А Сміта, Т. Мальтуса, Ж.-Б. Сея; неокласична модель економічного зростання Р. Солоу; кейнсіанська модель; некейнсіанська модель економічного зростання Домара-Харода; модель Хікса – Семуелсона.

Необхідність та основні фактори сталого зростання економіки України.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	4	4	3	3
Відвідування семінарських (практичних) занять	1	4	4	3	3	3	3
Робота на семінарському (практичному) занятті	10	4	40	3	30	3	30
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено					
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	Не передбачено					
Разом		-	93	-	77	-	76
Максимальна кількість балів: 246							
Розрахунок коефіцієнта: $246:60=4,1$							
Екзамен: 40							
Загалом: 100							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Тема 1. Предмет і методи макроекономіки

Підготуватись до дискусії за питаннями (законспектувати):

1. Становлення макроекономіки як науки.
2. Види макроекономічного аналізу.
3. Позитивна і нормативна макроекономіка.
4. Макроекономіка та економічна політика

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 2 бали за конспект теоретичного питання 1, та по 1 балу за конспект питань 2-4.

Оцінка 2 бали виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення, якщо конспект не зроблений – 1 бал або 0 балів відповідно.

Оцінка 1 бал виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення, якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Тема 2. Основні показники системи національних рахунків

1. Підготуватись до дискусії за питаннями:

1. Класична та кейнсіанська теорії макроекономічної рівноваги на товарному ринку. Модель AD-AS.

2. Особливості формування й розвитку сукупного попиту в Україні у трансформаційний період.

3. Особливості формування сукупної пропозиції в Україні у трансформаційний період.

4. Шоки попиту і шоки пропозиції

2. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Нехай параметри сукупного попиту і сукупної пропозиції в гіпотетичній економіці мають такі значення (див. таблицю):

Сукупний попит, млрд. грн.	Рівень цін	Сукупна пропозиція, млрд. грн.
100	300	400
200	250	400
300	200	300
400	150	200
400	150	100

Визначити рівноважний рівень цін і побудувати графік макроекономічної рівноваги на товарному ринку. Чи співпадає макроекономічна рівновага на товарному ринку з потенційним обсягом виробництва ?

Задача 2.

Сукупний попит та сукупна пропозиція представлені у таблицях. Визначте параметри макроекономічної рівноваги для кожного сукупного попиту (AD1, AD2, AD3) та охарактеризуйте їх.

Табл.1

Рівень цін, %	AD1	AD2	AD3
250	40	140	190
225	50	150	200
200	60	160	210
175	70	170	220
150	80	180	230
125	90	190	240

100	100	200	250
-----	-----	-----	-----

Табл. 2

Рівень цін, %	250	225	200	175	150	125	125	125
Реальний ВВП, млрд. грн.	200	200	190	170	140	100	50	0

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 1 бал за конспект теоретичного питання та 4 балів за задачі (по 2 бали за задачу).

Оцінка 1 бал виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення, якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Оцінка 2 бали за задачу виставляється, якщо вона розв'язана правильно. Якщо задача не зроблена, або розв'язана неправильно - 0 або 1 бал.

Тема 3. Базова макроекономічна модель “сукупний попит - сукупна пропозиція”

1. Підготуватись до дискусії за питаннями:

1. Класична та кейнсіанська теорії макроекономічної рівноваги на товарному ринку. Модель AD-AS.

2. Особливості формування й розвитку сукупного попиту в Україні у трансформаційний період.

3. Особливості формування сукупної пропозиції в Україні у трансформаційний період.

4. Шоки попиту і шоки пропозиції

2. Розв'язати задачі:

Задача 1.

Нехай параметри сукупного попиту і сукупної пропозиції в гіпотетичній економіці мають такі значення (див. таблицю):

Сукупний попит, млрд. грн.	Рівень цін	Сукупна пропозиція, млрд. грн.
100	300	400
200	250	400
300	200	300
400	150	200
400	150	100

Визначити рівноважний рівень цін і побудувати графік макроекономічної рівноваги на товарному ринку. Чи співпадає макроекономічна рівновага на товарному ринку з потенційним обсягом виробництва ?

Задача 2.

Сукупний попит та сукупна пропозиція представлені у таблицях. Визначте параметри макроекономічної рівноваги для кожного сукупного попиту (AD1, AD2, AD3) та охарактеризуйте їх.

Табл.1

Рівень цін, %	AD1	AD2	AD3
250	40	140	190
225	50	150	200
200	60	160	210
175	70	170	220
150	80	180	230
125	90	190	240
100	100	200	250

Табл. 2

Рівень цін, %	250	225	200	175	150	125	125	125
Реальний ВВП, млрд. грн.	200	200	190	170	140	100	50	0

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 1 бал за конспект теоретичного питання та 4 балів за задачі (по 2 бали за задачу).

Оцінка 1 бал виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення, якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Оцінка 2 бали за задачу виставляється, якщо вона розв'язана правильно. Якщо задача не зроблена, або розв'язана неправильно - 0 або 1 бал.

Тема 4. Макроекономічна нестабільність

Питання для самостійного опрацювання:

1. Підготуватись до дискусії за питаннями:

1. Безробіття в Україні
2. Рівняння Фішера, ефект Фішера
3. Особливості інфляції в Україні в перехідний період.

2. Розв'язок задач:

1. Припустимо, що споживчий кошик складається з трьох благ. В таблиці приведено кількість і ціна одиниці кожного з цих благ за два періоди. Розрахуйте індекс цін споживчих товарів (2002 р. – базовий).

Товари	2011 р.		2012 р.
	Кількість	Ціна, грн.	Ціна, грн.
Хліб (буханок)	180	1,5	2
Риба (кг.)	30	25	40

Овочі (кг.)	50	5	6

2. У 2004 р. чисельність робочої сили США становила 121,7 млн. чол., безробітних було 6,7 млн. чол., було вироблено валового внутрішнього продукту США на 4862 млрд. дол. Визначити, яким був би ВВП за умови повної зайнятості ресурсів. Природний рівень безробіття становить 5%, коефіцієнт v дорівнює 2,5%.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 1 бал за конспект теоретичного питання та 4 балів за задачі (по 2 бали за задачу).

Оцінка 1 бал виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення, якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Оцінка 2 бали за задачу виставляється, якщо вона розв'язана правильно. Якщо задача не зроблена, або розв'язана неправильно - 0 або 1 бал.

Тема 5. Класична та кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги.

Питання для самостійного опрацювання:

Підготуватись до дискусії за питаннями:

1. Автономні та похідні (індуційовані) інвестиції;
2. Рецесійний та інфляційний розриви;
3. Взаємозв'язок моделі AD-AS і "Кейнсіанського хреста".
4. Макроекономічна рівновага на товарному і грошовому ринках.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 10 балів складається з оцінки у 4 бали за конспект питання 4 та по 2 бали за питання 1, 2, 3.

Оцінка 4 бали виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення, якщо конспект не зроблений – 2 бали або 0 балів відповідно.

Оцінка 2 бали виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення, якщо конспект не зроблений – 1 бал або 0 балів відповідно.

Тема 6. Бюджетно-податкова політика

Питання для самостійного опрацювання:

1. Підготуватись до дискусії за питаннями:

1. Гранична податкова ставка
2. Ефект Олівера-Танзі

2. Розв'язок задач:

1. Визначити граничну схильність до споживання, якщо приріст доходу становить 120 млрд. грн., а зростання заощаджень - 5 млрд. грн.

2. Економіка знаходиться у стані рівноваги в умовах повної зайнятості ресурсів. Уряд передбачає збільшити закупівлі на 10 млрд. грн. (гранична схильність до споживання становить 0,75). І одночасно збільшити податки, не допускаючи при цьому інфляції (тобто зберігаючи попередній рівень рівноважного ВВП). Визначити на скільки уряду потрібно збільшити податки?

3. Уряд планує збільшити податкові надходження на суму 600 млн. грн. і на таку ж суму державні закупівлі. Гранична схильність до споживання становить 0,8. Визначити сумарний можливий приріст ВВП.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 2 бали за конспект теоретичних питань (по 1 балу за питання) та 3 балів за задачі (по 1 балу за задачу).

Оцінка 1 бал виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення, якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Оцінка 1 бали за задачу виставляється, якщо вона розв'язана правильно. Якщо задача не зроблена, або розв'язана неправильно - 0 балів.

Тема 7. Грошовий ринок та монетарна політика.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Підготуватись до дискусії за питанням:

Передавальний механізм монетарної політики та її зв'язок з фіскальною і валютною політикою

2. Розв'язок задач:

1. Норма обов'язкових резервів становить 0,3. За допомогою операцій на відкритому ринку Національний Банк вирішив збільшити масу грошей в обігу на 120 млн. грн. Визначити суму облігацій, яку йому треба викупити.

2. Національний банк України купив державні облігації на суму 10 тис. грн. Коефіцієнт "готівка-депозити" становить 25%, норма обов'язкового резервування дорівнює 10%. Визначити на яку суму збільшиться: а) грошова база; б) грошова маса.

3. Пасиви комерційних банків представлені:

а) вкладами до запитання – 600 млн. грн.,

б) строковими вкладами – 400 млн. грн.

Норма обов'язкового резервування по вкладах до запитання становить 14,5%, по строкових вкладах – 7,8%. Комерційні банки для підтримання своєї ліквідності залишають в касі 0,5% суми вкладів до запитання і 0,2% суми строкових вкладів. Розрахувати, яку максимальну кількість грошей можуть створити комерційні банки.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 2 бали за конспект теоретичного питання та 3 балів за задачі (по 1 балу за задачу).

Оцінка 2 бали виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення, якщо конспект не зроблений – 1 бал або 0 балів відповідно.

Оцінка 1 бали за задачу виставляється, якщо вона розв'язана правильно. Якщо задача не зроблена, або розв'язана неправильно - 0 балів.

Тема 8. Суть та тенденції розвитку світового господарства. Міжнародна торгівля

Підготуватись до дискусії за питаннями:

1. Вигоди від зовнішньої торгівлі
2. Причини “вибіркової” протекціоністської торговельної політики і загальна тенденція до лібералізації міжнародної торгівлі.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 2 бали за конспект питання 1 та 3 балів за питання 2.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 1-2 бали), якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Тема 9. Валютний ринок та обмінний курс валют. Платіжний баланс Самостійно опрацювати, законспектувати та засвоїти питання «Еволюція світової валютної системи» за таким планом:

1. Система золотого стандарту.
2. Паризька валютна система.
3. Генуезька валютна система.
4. Бретон-Вудська валютна система.
5. Ямайська валютна система.

6. Європейська валютна система.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 1-3 бали), якщо конспект не зроблений - 0 балів

Тема 10. Економічне зростання

Підготуватись до дискусії за питанням:

Сучасні Нобелівські лауреати та їх теорії економічного зростання

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 1-3 бали), якщо конспект не зроблений - 0 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи №1, №2, №3 проводяться дистанційно (онлайн в середовищі Moodle).

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу - 25.

Модульна контрольна робота 1 при дистанційній формі навчання складається з 18 тестів та 1 задачі.

Тестові завдання охоплюють весь зміст модуля і розподілені наступним чином:

Тема 1 - 3 тести;

Тема 2 - 5 тестів;

Тема 3 - 5 тести;

Тема 4 - 5 тестів.

Задача обирається випадковим чином і може відноситись до теми 2, 3 або 4. Пропонована задача є типовою для однієї з тем модуля. Аналогічні задачі винесені на самостійне завдання відповідної теми.

Модульна контрольна робота 2 при дистанційній формі навчання складається з 18 тестів та 1 задачі.

Тестові завдання охоплюють весь зміст модуля і розподілені наступним чином:

Тема 5 - 6 тестів;

Тема 6 - 6 тестів;

Тема 7 - 6 тестів.

Задача обирається випадковим чином і може відноситись до теми 5, 6 або 7. Пропонована задача є типовою для однієї з тем модуля. Аналогічні задачі винесені на самостійне завдання відповідної теми.

Модульна контрольна робота 3 при дистанційній формі навчання складається з 25 тестів.

Тестові завдання охоплюють весь зміст модуля і розподілені наступним чином:

Тема 8 - 9 тестів;

Тема 9 - 8 тестів;

Тема 10 - 8 тестів.

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт є однаковими і підпорядковані наступним вимогам.

Кожен тест оцінюється у 1 бал максимально, тому за 18 тестових завдань студент може одержати максимально 18 балів.

При тестуванні он-лайн оцінка обраховується:

- для тестів, які передбачають одну правильну відповідь (формату «один з багатьох» та «так або ні») **1 бал** виставляється, якщо відповідь правильна, у протилежному випадку виставляється оцінка **0 балів**;

- за тест, який передбачає декілька правильних відповідей (формат «декілька з багатьох», «відповідність») оцінка розраховується на **пропорційній основі**. Якщо, наприклад, в тесті передбачено дві правильні відповіді, то 1 бал виставляється, якщо студент навів обидві правильні відповіді, якщо одну правильну і одну неправильну – то оцінка за тест 0,5 балів, якщо ж обидві відповіді студента неправильні – тест оцінюється у 0 балів). Аналогічно для 3 відповідей – кожна оцінюється у 0,33 бали і помилки враховуються відповідно.

Максимальна кількість балів за задачу - 7.

7 балів виставляється, якщо:

- задача розв'язана правильно,
- показані всі необхідні проміжні розрахунки,
- вказані одиниці виміру,
- наведений обґрунтований коментар (якщо це необхідно за умовою задачі).

Бали знижуються відповідно:

- не наведено проміжних розрахунків - мінус 2-3 бали,
- не вказано (неправильно вказано) одиниці виміру - мінус 1 бал,
- не наведено коментар - мінус 2-3 бали,
- хід рішення правильний, але допущена помилка у розрахунках - мінус 3-4 бали,
- неправильний хід рішення задачі (повністю або частково), задача не розв'язана - мінус 5-7 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль – екзамен. Екзамен проводиться у вигляді тестування онлайн в ЕНК. На нього виносяться тести з усіх 10 тем курсу, по 4 тести з кожної теми. Кожен тест оцінюється у 1 бал максимально, тому за 40 тестових завдань студент може одержати максимально **40** балів.

При тестуванні он-лайн оцінка обраховується:

- для тестів, які передбачають одну правильну відповідь (формату «один з багатьох» та «так або ні») **1 бал** виставляється, якщо відповідь правильна, у протилежному випадку виставляється оцінка **0 балів**;

- за тест, який передбачає декілька правильних відповідей (формат «декілька з багатьох», «відповідність») оцінка розраховується на **пропорційній основі**. Якщо, наприклад, в тесті передбачено дві правильні відповіді, то 1 бал виставляється, якщо студент навів обидві правильні відповіді, якщо одну правильну і одну неправильну – то оцінка за тест 0,5 балів, якщо ж обидві відповіді студента неправильні – тест оцінюється у 0 балів). Аналогічно для 3 відповідей – кожна оцінюється у 0,33 бали і помилки враховуються відповідно.

Підсумковий рейтинговий бал одержується шляхом сумування оцінок семестрової поточної роботи студента (в межах 60 балів) та балів, отриманих за екзамен (в межах 40 балів).

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Макроекономіка як наука.
2. Економічна система як об'єкт макроекономіки.
3. Методи макроекономіки.
4. Макроекономіка та економічна політика.
5. Суб'єкти макроекономіки та форми прояву їх економічної активності.
6. Основні риси економічної системи. Типи економічних систем.
7. Визначення предмету макроекономіки.
8. Ресурси економічної системи та їх кругообіг.
9. Використання ресурсів економічної системи та крива виробничих можливостей.
10. Валовий внутрішній продукт та методи його розрахунку.
11. Похідні валового внутрішнього продукту та методи їх розрахунку.
12. Номінальний і реальний валовий внутрішній продукт. Дефлятор ВВП.
13. Сукупний попит. Крива сукупного попиту та фактори, які визначають її траєкторію.
14. Фактори, що визначають сукупний попит при даному рівні цін.
15. Сукупна пропозиція та крива сукупної пропозиції.
16. Аналіз макроекономічних процесів на сегментах кривої сукупної пропозиції.
17. Класична та кейнсіанська теорії макроекономічної рівноваги на товарному ринку. Модель AD-AS.
18. Суть та форми прояву макроекономічної нестабільності.
19. Безробіття як макроекономічна проблема. Форми та рівень безробіття. Закон Оукена.
20. Інфляція: сутність, види та вплив на динаміку національного виробництва. Ефект Фішера.
21. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Крива Філіпса.

22. Попит на споживчі товари та функція споживання. Схильність до споживання. Вплив споживання на динаміку національного виробництва.
23. Заощадження: сутність, причини, функція. Схильність до заощаджень.
24. Інвестиції: сутність, види, роль та функція. Мультиплікатор витрат.
25. Податково-бюджетна політика: сутність, цілі та інструменти.
26. Податки: сутність, функції, принципи побудови податкової системи. Податковий мультиплікатор.
27. Державні закупівлі та їх вплив на розвиток національної економіки. Мультиплікатор державних закупівель.
28. Державні трансферти та їх вплив на розвиток національної економіки. Мультиплікатор державних трансфертів.
29. Дискреційна і не дискреційна фіскальна політика.
30. Дефіцит державного бюджету, способи його фінансування. Ефект витіснення.
31. Гроші: сутність, функції, властивості. Грошові агрегати.
32. Теорії попиту на гроші.
33. Пропозиція грошей. Монетаристська теорія пропозиції грошей.
34. Механізм створення грошей системою комерційних банків. Простий депозитний мультиплікатор. Грошовий мультиплікатор.
35. Монетарна політика: цілі, види та інструменти.
36. Взаємозв'язок фіскальної і монетарної політики. Передавальні механізми.
37. Макроекономічна рівновага на товарному і грошовому ринках. Модель IS-LM.
38. Відносна ефективність грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики в моделі IS-LM.
39. Суть концепції “економіки пропозиції”. Крива Лафера.
40. Національна економіка – складова світової. Форми економічних зв'язків в системі світового господарства. Показники відкритості національної економіки.
41. Теорії зовнішньої торгівлі.
42. Торговельна політика: сутність, види та інструменти.
43. Політика вільної торгівлі та її соціально-економічні наслідки.
44. Протекціоністська торговельна політика: інструменти та соціально-економічні наслідки.
45. Експансіоністська торговельна політика: сутність цілі та інструменти. Демпінг та антидемпінгові механізми.
46. Валютний ринок та валютний курс. Номінальний та реальний валютний курс.
47. Платіжний баланс: сутність, значення, основні статті і структура.
48. Міжнародний рух капіталу: причини, форми та соціально-економічні наслідки.
49. Іноземні інвестиції: необхідність, форми, соціально-економічні наслідки.
50. Взаємозв'язок внутрішнього і зовнішнього державного боргу та стратегія управління державною заборгованістю.
51. Система валютних курсів та їх вплив на макроекономічні процеси.
52. Економічні цикли та їх види.

53. Середні економічні цикли та їх фази.

54. Теорії економічних циклів.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	36-59
F	0-35

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 90 год., лекції – 22 год., семінари – 10 год., практичні – 10 год., самостійна робота – 12 год., модульний контроль – 6 год., іспит 30 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				Змістовий модуль III		
Назва модуля	Економічна система та її складові				Внутрішня макроекономічна політика				Зовнішня макроекономічна політика		
Кількість балів за модуль	93 бали (38%)				77 балів (31%)				76 балів (31%)		
Теми лекцій	Предмет і методи макроекономіки (1 бал)	Основні показники системи національних рахунків (1 бал)	Базова макроекономічна модель «сукупний попит – сукупна пропозиція» (1 бал)	Макроекономічна нестабільність (1 бал)	Класична та кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги. (1 бал)	Класична та кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги. (1 бал)	Бюджетно-податкова політика (1 бал)	Грошовий ринок та монетарна політика. (1 бал)	Суть та тенденції розвитку світового господарства. Міжнародна торгівля (1 бал)	Валютний ринок та обмінний курс валют. Платіжний баланс (1 бал)	Економічне зростання (1 бал)
Теми семінарських та практичних занять	Предмет і методи макроекономіки (11 балів)	Основні показники системи національних рахунків (11 балів)	Базова макроекономічна модель «сукупний попит – сукупна пропозиція» (11 балів)	Макроекономічна нестабільність (11 балів)	Класична та кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги. (11 балів)	Бюджетно-податкова політика (11 балів)	Грошовий ринок та монетарна політика. (11 балів)	Суть та тенденції розвитку світового господарства. Міжнародна торгівля (11 балів)	Валютний ринок та обмінний курс валют. Платіжний баланс (11 балів)	Економічне зростання (11 балів)	
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		
Сума за семестр	246, коефіцієнт переведення у 60-бальну шкалу 4,1										
Семестровий контроль	Екзамен (40 балів)										
Загалом	100 балів										

7. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Макроекономіка: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Мельникова, Н. І. Климова. - 2-ге вид. випр. і доп. - Київ : Професіонал, 2005. - 400. с.
2. Макроекономіка: навчальний посібник / ред.: З. Г. Ватаманюк, С. М. Панчишин. - Київ : Заповіт, 1997. - 408 с.
3. Макроекономіка: практикум : навчальний посібник / І. А. Кучерявенко. - 3-тє вид., стер. - Київ : Вікар, 2008. - 240 с
4. Економічна теорія. Макроекономіка: підручник / ред. В. М. Тарасевич ; рецензент: О. І. Амоша, А. А. Чухно. - Київ : Знання, 2012. - 208 с.
5. Макроекономіка: підручник / В. Базилевич, К. Базилевич, Л. Баластрик. - Київ : Знання, 2007. - 703 с.
6. Макроекономіка та її регулювання: навчальний посібник / П. В. Круш. - Київ : Каравела, 2009. - 424 с.
7. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: навчальний посібник для вузів/ Білецька Л.В., Білецький,О.В., Савич,В.І.; - Київ : Центр навчальної літератури, 2005. - 652 с. -

Додаткова

1. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: У 2-х кн./ За ред. С.М. Панчишина. - К.: Знання, 2013. – 615 с.
2. Багратян Г.А., Бондарчук Н.О. Макроекономіка: Курс лекцій. – К.: КиМУ, 2009. – 102 с.
3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Макроекономіка: Практикум: Навч. посіб. — К.: Знання , 2010. – 550 с.
4. Базілінська О.Я. Макроекономіка: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2009. – 442 с.
5. Гронтовська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ,
6. 2010. – 672 с.
7. Гусейнов, Р.М. Макроэкономика: Учебное пособие для бакалавров / Р.М. Гусейнов, В.А. Семенихина. - М.: Омега-Л, 2014. - 254 с.
8. Золотарчук, В.В. Макроэкономика: Учебник / В.В. Золотарчук. - М.: ИНФРА-М, 2013. - 608 с.
9. Калініченко О.В., Плотник О.Д. Макроекономіка. Практикум: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2010. – 656 с.
10. Кулішов В.В. Мікро- макро економіка: Підручник. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 488 с.
11. Лагутін В.Д., Соколовська І.П., Уманців Ю.М. Макроекономіка: Опорний конспект лекцій. – К.: КНТЕУ, 2011. – 103 с.
12. Макконелл К., Брю С. "Экономика"/ М., 1997.
13. Менкью Н.Г. "Принципы экономики"/ С-П., 1999.

14. Жукова Ю.М. Методичні рекомендації до вивчення курсу «Макроекономіка»: Навчально-методичний посібник. – К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2009. – 53 с.

8. Додаткові ресурси (за наявності)

ЕНК «Макроекономіка» для навчання в середовищі Moodle
(<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=14524>)